

SZILISZTRIA

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Budapesti hivatalban előfizető:
Egy évre 16 kor.
Három évre 48 kor.
Külföldön háshoz hordva:
Egy évre 20 kor.
Három évre 60 kor.
Külföldön postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Három évre 72 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és
szombat napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 207. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1916 szept. 12.

Szilisztria elfoglalása.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) A német nagyvezér-
kar jelenti a balkáni harcterről:

Szilisztria elesett. A románok és oroszok véres veszteségei az utóbbi harcokban nagyon jelentékenyeknek mutatkoznak.

Ludendorff első főszállásmester.

Szilisztria elestének hatása az ántántra.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Szilisztria elestének híre lesújtó hatással volt az ántántra. Az ántánt lapok nyíltan kifejezik azt az aggodalmukat, hogy a vereség Romániában fokozni fogja a háboruellenes hangulatot.

Az oláhok kegyetlenkednek.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Hivatalos jelentések érkeznek arról, hogy Dobrudzsában a menekülő román polgári és katonai hatóságok borzalmas kegyetlenkedéseket követnek el a bolgár és török lakosságon.

Szilisztriát harc nélkül foglalták el a bolgárok.

Budapest, szeptember 11. Szófiából táviratozzák: A bolgár vezérkar hivatalos jelentése közli: Dobrudzsában előnyomulásunk eredménnyel és megszakítás nélkül tovább tart. Az ellenség megverve, demoralizálva gyors menekülésben van. Csapataink gyors előnyomulása következtében az ellenség kiűrtette a rég megerősített szilisztriai hídfőt. Csapataink tegnap este 9 órakor harc nélkül elfoglalták Szilisztria ellen előnyomulva lovas járőreink Arabadzilárnál négy nehéz 15 centiméteres ágyut találtak.

Görögország az ántánttal tárgyal.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: A Corriere dela Seranak jelentik Athénből, hogy Zaimisz, Venizelosz és Moszkopulosz vezérkari főnök hosszasan tanácskoztak az athéni ántánt követekkel. Görögország beavatkozásának kérdését akarták tisztázni. Zaimisz ezután a királynál kihallgatáson jelent meg.

Bruszilov erősnek mondja hadseregünket.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: A Temps beszélgetést közöl, melyet tudósítója Bruszilov tábornokkal folytatott. A tábornok kijelentette, hogy most erősebb ellenséges hadsereggel áll szemben, mint amelyet júniusban megvert. Véleménye szerint szükség van arra, hogy minden fronton állandóan harcoljanak a keleti harctér érdekében. Az angoloknak és a franciáknak nyugaton állandóan ki-
madniok kell.

Egy olasz tengeralattjáró elfogása.

Triest, szeptember 11. A Giacinto Pollino olasz tengeralattjáró naszád a minap rátanyra jutott partjainkon. Mivel a buvárnaszádot nem bírták helyéről kimozdítani, tizennyolc főnyi legénysége és három tisztje osónakra ült és ezen akarta elérni az olasz partokat. Alig hogy elindult a osónak, a világitótorony őre telefonon jelentést tett a legközelebbi parancsnokságnak a történetéről. Erre egy osztrák magyar torpedónaszád vette üldözésbe a osónakot és foglyul ejtette a benne ülőket. A teljesen sértetlen olasz tengeralattjáró naszádot már felszabadítottuk a rátanyról és a legközelebbi hadikikötésbe vontattuk.

Lipót bajor herceg Lembergben.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Lembergben jelentik: Lipót bajor herceg hadseregpáncsnok este ideérkezett s kilenc órakor elutazott.

EMIR arcmosó

a legkövetesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás
(mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR”-rel bedörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés, lehetetlen finomságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszerertárában Szent László-tér, Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi” gyógytárban, Csillag gyógyszerertár Szalay-utca, a Vadász drogériában és Farkas István A polló drogériájában.

Szénkészletek bejelentendők.

A m. kir. minisztérium a 2908—1916. M. E. számú rendeletével elrendelte a magyar szent korona országainak területén levő összes szénkészletek bejelentését.

A szénkészletek bejelentése.

1. §. Mindennemű szén, brikett és fűtőkész-készleteket, tekintet nélkül a származásra, a fajtára és minőségre, az alább követező §-okban foglalt rendelkezések értelmében be kell jelenteni.

A faszénkészletekre a jelen rendelet nem vonatkozik.

2. §. Bejelentés alá esnek azok a készletek:

a) amelyek a szén, brikett és fűtőkész termelésével és eladásával vagy a termelt szén forgalombahozatalával foglalkozó egyének, jogi személyek és cégek birtokában eladatlanul vannak, továbbá azok a készletek is, amelyek még a termelőhelyen feldolgozás vagy összegyűjtés alatt vannak;

b) amelyek az a) pontban említett egyének, jogi személyek és cégek birtokában vannak és már eladottak, de még nem szállították el a vevőnek;

c) amelyeket az a) pontban említett egyének, jogi személyek és cégek a magyar szent korona országainak területén a jelen rendelet hatályának ideje alatt forgalombahozatal céljára termelnek;

d) amelyeket az a) pontban említett egyének, jogi személyek és cégek a magyar szent korona országainak területén a jelen rendelet hatályának ideje alatt forgalombahozatal céljára behoznak;

e) amelyek az előbbi pontok alá nem eső minden egyéb ipari vállalat, közuti vasút vagy közhatóság és közcivilizet birtokában vannak;

f) amelyek 100 métermázsát meghaladnak, tekintet nélkül arra, hogy kinek birtokában vannak.

3. §. A bejelentést a 2. § a), b), c) és f) pontja alá tartozó esetekben az köteles megtenni, akinek birtokában (kezelésében, őrzésében) a bejelentendő készletek vannak.

Azt a készletet, amely beraktározással vagy fuvarozással foglalkozó valamely vállalatnál van elhelyezve, az köteles bejelenteni, aki azt megőrzés vagy fuvarozás végett elhelyezte, kivéve azt az esetet, amikor a beraktározott árut külföldi egyén vagy cég helyezte el, mert ilyen esetben a beraktározó vagy fuvarozó vállalat köteles a bejelentés megtételére.

A 2. §. c) pontja alá tartozó esetekben a termelő, a 2. §. d) pontja alá tartozó esetekben pedig a vevő köteles a bejelentésre.

4. §. A 2. §. értelmében bejelentendő készleteket a 3. §-ban említett egyének, jogi személyek és cégek kötelesek legkésőbb 1916. évi szeptember hó 12-ig bezárólag az 1916. évi szeptember hó 5. napján volt állapot szerint és azonnal a 2. §-hoz képest hónaponként legkésőbb a hónap 8. napjáig bezárólag az előző hónap utolsó napján volt állapot szerint bejelenteni. Aki üzemében állít elő szén, brikett vagy fűtőkészletet, köteles bejelentésében egyúttal az előző hónap tényleges termelését és a folyó hónap előrelátható termését is feltüntetni.

Azokat a részleteket, amelyek 1916. évi szeptember hó 5. napján vagy ezt követőleg valamely hónap utolsó napján fuvarozás alatt állanak, a rendelkezési helyre érkezésük után a címzett köteles a jelen rendelet szerint legközelebbi bejelentésben feltüntetni.

5. §. A bejelentést mindenkinek, aki erre köteles, közvetlenül a magyar kir. központi statisztikai hivatalhoz (Budapest II. Heltay Ferenc utca 5-7.

A bejelentéshez a jelen rendelet mellékleteként csatolt mintának megfelelő bejelentőlapot kell használni. Ily bejelentőlapok kis és nagy községekben a községi

előjáróságnál, törvényhatósági joggal felruházott városokban, a polgármesternél.

A bejelentői lapot postai úton való beküldés esetén legkésőbb a határidő utolsó napján kell postára adni.

Büntető és záró rendelkezések.

8. §. Aki a jelen rendelet rendelkezését megszegi, vagy megszegésüknél közreműködik, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elkövették, a rendőri büntető eljárás során a törvény értelmében elközbánsnak van helye. Az elközbáns készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, a többi része a felmerült költségek levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára fordítandó.

A menekülők segélyezése.

A menekülők ügye élánken foglalkoztatja Nagyvárad társadalmát. A városházán a segélyező bizottság állandóan lázasan foglalkozik velük, gondoskodik ellátásukról, pénzsegélyt oszt ki részükre, ingyen utazási igazolványt ad ki a tovább utazásra stb.

Sokan keresik fel a városházi irodát és mindenki kielégítést nyer. A rendet kis eserkésztiük tartják fenn nagy ügybuzgalommal. Eddig 30 ikától kezdve 13.800 koront osztottak ki a menekülteknek a társadalom önkéntes adományából.

Az utazási igazolvány kiállítására szintén nagy munkát ad a segélyező irodának 7 ikától kezdődőleg 1685 ingyenes utazási igazolványt állítottak ki a menekülők részére, akik elutaztak a kormány által részükre kijelölt helyekre és pedig Szolnokra, Zomborba Orosházára, Hódmezővásárhelyre, Szabadkára, Debrecenre, Nyiregyháza, Békésgyulára, Békéscsabára, Makóra, Szegedre, Nagykikindára, Zombolyára, Nagybecskerekre.

*

Az erdélyi menekülteket segélyező bizottság „Gyűjtő bizottsága” elnökeihez a már kimutatott adományokon kívül újabb a következő összegek érkeztek: Általános Fekete-kereskedelmi r. t. 100, Nagyváradai sör-gyár 100, dr. Thury Kálmán 50, Száhlender Károly 50, Vámos Jakab (Vársonkolyos) 50, Farkas Izidor 50, dr. Grosz Menyhért 30, Rendes Vilmos 30, dr. Barna Miklós 30, Hermann Péter és neje 20, öz. Berkovits Ferencné 20, Mokok Sándor 20, Zboray Gyula Gyula 20, Weisz Ottó (Remec) 20, Rótu József és neje 20, Weisz Lipót 20, Auróra Aethergyár r. t. 20, N. N. 20, Havas és Schwartz 20, Barna Sámuel 20, dr. Steiner Ervin 10, Hraniczky Károly 10, Katz Lajosné 12, Berger Gyöngyike és Samu 10, Varró Béla 10, öz. Jónás Mayerné 10, öz. D. Aegerer Ignácné 10, Grosz Béla 10, Glücksmann Árminné 10, Herschkovits N. 10, Grünfeld Ignác 10, Weinstein Márk (Balényes) 10, Rosinger Péter 10, Székely Sándorné 10, Friedmann és Schwartz 10, Schwartz B.-né 10, Serac Aurélné 10, Hegedüs Rózsa 10, Szachsz Mór 6, Siter Lőrinc 6, öz. Szabó Józsefné 5, Grünvald Mór 5 korona.

Dr. Bozókyné Jelentsik Margit 50, Ringelhann Lajos 50, Jancsó Lajos 50, Tolgyessy Károly 50, Kaczinéky Andor 50, Benesik Sándor 50, Diamandy József egyházi főgondnok gyűjtése a gör. kol. Holdas templomban 40, Sinka László 30, Fényes György tüzérönkéntes 20, Hermann Péter és neje 20, Géczy Géza 20, dr. Fráter Imre 10,

Pálffy Jenő 10, Géczy Iván 10, Gilreiner Adolf 10, Popesku Péter 10, Mihálovics János 10, Siciu Silvius 10, Pap György lelkész 10, Balogh Pál 10, öz. Moskovits Pálné 5, Popovits Vasul 5, dr. Zádor Gábor 3, Szilágyi Tivadar 2, Pleanc György 2. — A legújabb gyűjtések körül lelkes buzgóságot fejtett ki a igen szép eredményt ért el Ringelhann Lajos káptalani urad. főtiszt, a gyűjtőbizottság tagja.

Mindenkit bejelenteni.

Tegnap dr. Czifra Kálmán főispán, Rimler Károly polgármester és Baróthy Pál, a társadalmi akció vezetője tanácskoztak Kostyal Miklós közlelmzési miniszteri biztossal, aki Nagyváradra érkezett. Bevonták a tanácskozásba Lukács Ödön főjegyzőt, a közlelmzés vezetőjét, a ki közölte, hogy 4500 menekült van bejelentve, de a közlelmzési egyosztály adatai szerint ötezer menekült fogyasztója van Nagyváradnak.

A tanácskozás eredményeként Baróthy Pál közölte tegnap délután a segítő bizottság tagjaival, hogy a menekültek bejelentése az első feladat, bejelentés nélkül senki a bizottságot igénybe nem veheti. E végből lehetőleg már a vámnál tájékoztatják a szerkeren és a vasútnál a vonaton érkezőket. A segítő bizottság tájékoztatót ad át a menekülteknek a legszükségesebb tudnivalókról. A hatóság hozzá lát az itt lévő menekültek összeírásához s a kormány rendelete értelmében internáltatta őket a kijelölt helyre. Házról-házra megy végbe ez az összeírás.

Ingyen ebédek.

Dr. Fráter Imre bejelentette a bizottságnak, hogy az izr. népkonyha szerdán, 13-án megnyillik. 80 filléért izletes ebédet ad a menekülteknek. A bizottság 1000 jegyet vásárolt és naponta 100 jegyet oszt ki ingyen a szegény menekültek között. Az ebéd hetenkint 5 szór leves, hus, főzelék, kenyér, a két hustalan napon pedig leves, tészta, kenyér. A városi kifőző e hó 15-én nyillik meg.

A bizottság nevében dr. Fráter Imre és Baróthy Pál résztvesznek a népkonyha első ebédjén és szivesen látják a bizottság többi tagjait is, szerdán déli fel 12-kor.

A szolgálát.

Egyre terhesebb és fontosabb a bizottság teendője. Szükség van újabb munkatársakra. Örömmel fogadta a bizottság tegnap az új jelentkezőket, így közöttük dr. Gedeon főreáliskolai igazgatót, továbbá a főgimnázium 8 tanárát, a kik vasuti és irodai szolgálatra jelentkeztek. További jelentkezőket is várnak.

A szolgálatbeosztás kedden és szerdán a következő:

Központi iroda.

Kedd: 9—12 ig Ardos Frigyes, Tátray Sándor, Szántó Dezső. Délután 3—6-ig Bertram Brunó, Biró Márk, Kereskes Manó, Vadász Zoltán, Nosz Gusztáv.

Szerda délelőtt 9—12 ig Weisz Jakab, Salamon Ernő, Kopócsy Béla, dr. Szopek Lőránt, Vámos Elemér. Délután 3—6 ig Halász Gyula, Gerő Lajos, Schwartz Izidor, dr. Simonyi Ernő.

Vasutnál.

Kedd: Reggel 7—10 ig Kopócsy Béla, Szüts Iszó, Weisz Jakab. 10—1 ig Zboray Gyula, Varga Gábor, Olt Mózsa. 1—4 ig dr. Gedeon Alajos, Báthory Ferenc, Buday Alajos. 4—7 ig dr. Pánkösti Mária, Molnár Béla, Schustek Adolf. 7—10 ig Kállay Salamon, Horváth Gedeon, dr. Markovits Zoltán. 10—1 ig Balogh Vilmos, Labancz György, Balogh Károly, Tonk Emil.

Szerda: Reggel 7—10 ig Petry Gyula, Ernyi Gilbert, Champier István. 10—1 ig Leéb Bertalan, Kertész Albert, Korosmáros

László. Délután 1-4 ig Szántó Dezső, Vadasz Zoltán, Nagy Dezső. 4-7 ig Salzer Oszkár, dr Bartha Gyula, Leitner László.

Este 7-10 ig Schönberger Ármán, Garenesér József, Bitz János. 10-1 ig dr Kohányi Rezső, Lédig Miklós, Tátray Sándor.

Orosz támadások összeomlása.

Keleti harctér. Budapest, szeptember 11. (Hivatalos.) Románia elleni harcra. Orsovától északra csapataink több ellenséges támadást vertek vissza. A gyergyói és csiki medencétől nyugatra harcra vonalunkat kissé visszavontuk.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonalai. Az aranyosbeszterce völgytől északra és Rafailvánál erősebb ellenséges támadás sikertelen maradt. Egyéb esemény nem történt.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonalai. A Stochod alsó folyásánál az ellenség megújította heves támadásait, a melyek azonban tüzéségünk zárótűzfénnyel vagy árkaink előtt összeomlottak, a harcra vonal többi részén a helyzet változatlan.

Élénk ágyuharc az olasz fronton.

Olasz harctér. Budapest, szeptember 11. (Hivatalos.) Az Etsch és az Aspach-völgy közti harcra vonal az ellenség fokozottabb tevékenységet fejtett ki. Ezen területen levő magaslati állásaink tegnap erős tüzéségi és aknátűz alatt állottak. A Monte-Spil, Monte-Mestó közti szakaszon több ellenséges zászlóalj előretörését vertük vissza. A Pasubion levő vonalainkba az ellenség két helyen behatolt, de ellentámadásunkkal nyomban kiűztük. A Monte-Majon is meghevisült az ellenség támadása. A délnyugati harcra vonal többi részén az ágyuharc több szakaszon többnyire mérsékelt hevességgel tart.

Délkeleti harctér. Budapest, szeptember 11. (Hivatalos.) A Vojsa mellett nem volt esemény.

Élénk harc a Maros és az Olt völgyében.

Sajtószállítás. A román vezérkar jelentése szerint szeptember 10-én élénk harc folyt a Maros és az Olt felső völgyében. Az ellenség nyugat felé visszavonult.

Megállapodott az antant a görög királlyal

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Az Idea Nationale jelentése szerint diplomáciai körökben beszélnek, hogy az antant hatalmak és a görög kormány, valamint Konstantin király között a főpontokra nézve megállapodás történt. Néhány nap múlva Görögországban szenzációs rendszabályok történnek a görög kérdés megoldására.

Általános mozgósítás Görögországban.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) A Nap jelenti Luganóból: Az Echo de Paris távirata szerint a görög király aláírta az általános mozgósítást elrendelő királyi dekrétumot.

Lövöldözés a francia követségre.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint Athénben szombaton este ismeretlen zajongók tömege a francia követségre lövöldözött, mikor a követségen az antant hatalmak követi tanácskozási gyűlések össze. Zaimis miniszterelnök nyomban kifejezte sajnálkozását a történetek felett. A francia követ a sajnálkozást tudomásul vette, azonban az ügyet nem tekintette befejezettnek.

Az athéni német követ elutazott.

Budapest, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Görög jelentés szerint Schenk báró athéni német követ 34 német és magyar osztrák állampolgárral minden zavartalanul jelenet nélkül Kavallába utazott, honnan autón Drainaba vitték őket.

Enver basa Lembergben.

Budapest, szept. 11. (Saját tudósítónktól.) Lembergben jelentik: Enver basa éjjel ideérkezett. Hajnalban folytatta útját a keleti harcra vonalra. Ott levő török csapatokat akarja megtekinteni.

Visszavert támadások nyugaton.

Berlin, szept. 11. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Albert württembergi herceg vezértábornagy harcra vonala. Újabb esemény nem történt.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy harcra vonala. A szeptember 9-iki nagy angol támadást tegnap a Posieres-Combles szakasz ellen elhatározott, de erőteljesen végrehajtott előretörések követték. Ezeket visszavertük.

Ginchy körül és attól délkeletre ma reggel óta új harcok vannak folyamatban. Longueuilnál és Leuse i erdőszakaszaiban (Ginchy és Combles között) előretolt árkok a tegnap leirt közelharok alkalmával az ellenség kezén maradt.

A franciák a Sommetól délre Belloyne és Vermandouillersnél hasztalanul támadtak. Bernynek egyes szeptember 8-iki az ellenség által elfoglalt házákat visszafoglaltuk és több mint 50 foglyot ejtettünk.

A német trónörökös harcra vonala. A Maastól keletre időnként heves tüzésre folyik.

Meghevisült orosz tervek.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcra vonala. Staracerwycs mindkét oldalán az ismét és jelentékeny erővel támadó oroszokat úgy, mint az előző napon vérsen visszavertük.

Károly főherceg lovassági tábornok harcra vonala. Kitűnt, hogy az oroszok a Zlota-Lipa és a Dnyeszter közt szeptember 7-ikén és 8-án folyt harcokkal azt akarták megkísérelni, hogy a szeptember hatodik terepnyerésük kihasználásával gyors előnyomulással Burszyn fel törjenek át és egyidejűleg elfoglalják Haliosot.

Bothmer gróf tábornok ügyesen vezetett és végrehajtott védekezésével a szárdékokat meghevisította. Az oroszok szokatlannal súlyos veszteségeket szenvedtek.

Kárpátokban a helyzet általánosságban változatlan.

Balkáni harctér.

Jelentős esemény nem történt.

Ludendorff, első főszállásmeister.

* **A kávépiszról** közvetlen tudósítás Aszódi Mihály Kossuth utcai főüzletéből Saspalota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatú, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom franciák pörkölt kávé, füge kávé, malátakávé és fehérukon méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, lipótúró, szardínia, édespaprika, málnaszörp és esemegék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat csokoládékirály fiókom Rákóczi-ut.

* **Legjobb gyártmányu** kátrány fedéllemez kapható Schwarcz és Ullmann vasnagykerektdésében Nagypiac tér.

Csak nevetni, nevetni.

Polgár Mariaka. A Marci.

Hadseregszállítóknak kell lenni, katonai kórház élelmezővé kell süllyedni, hogy megőrizze ma józanágát az ember. Huszonhat hónap óta rángatózik konvulzív görcsökben a világ megromogó és eresztékeiben reszegnek slattuak a becsület, az adott szó szentsége, királyi ígéret, az emberiség hajdan erős gerendáiból épített hajók, a gaz, a bűn az ártatlanságra kiáltja a „fojtsd meg” et, megzendültek az erdélyi hegyek jön a mokány, hogy elárasztza a székelőföldet.

S azok, akik a meghódolást haláluloknak tekintenek, jönnek jönnek, hozva a szenvedést, a nyomort, a hazátlanságot. Jönnek a könyvesimű vigalmak városába, amely nyugat felé dalolta eszeveszett dalait. Járva nyúnyá fajult itt most a hisztéria, s ijedten borzong a kávéházak népe a székelők láttára. Jajszó, néma vád minden utca, s aki a szomorúságban megnevetett, jót tesz, mert keserűséget vesz el a szivekről.

Tudnia népe az, amely p'henőt ad a zablattottság gyors egymásutánjában. Nevetni, csak nevetni, pár percre bár, felejtetni, vagy csak nem emlékezni véres harcokra, világgézésre, hanem figyelni a szavak játékos eszteréire, a szellem apró bukfaszereire, ez most a kiképzett lelkeknek az üdítő itala. Kijövet legyen újra és újra éles a fájdalom, szent az elhatározás a megtorlásra, csak bent legyen két kis pillanat, hogy a nevetés megriáztott koboldja kibujjon eszigházából s végigsuhanjon az ajkakon...

Egyágyú darabban lépett fel vasárnap délután

Polgár Mariaka,

és derűt, ragyogást vitt a színpadra. Ha majd a sablon könnyű nevetési magmolyulnek egy szép, tartalmas szerepben, ha majd érdemes lesz ennek a bájos leánynak szívet is vinni bele abba, amit játszik s ide oda járkálás helyett szembe kell majd állni egy lélekzetfojtó helyzettel, akkor Polgár Mariaka megemésedett művésze azok lelkének fog szólni, akiket esztétáknak hívnak s nem szeretik az aláhuzásokat, magyarázatokat, csak a gondolatnak megkapó kifejezését egy mondattal, egy gesztussal, vagy hallgatással. Vasárnap délután volt s így azt adta, amit kellett. Tóth Elekkel, Sik Rzsóval nagy élvezetet szerzett a közönségnek. Este

Marci

első előadása lepett meg mindenkit. Operett a neve, holott énekes bohózat ő kelme, s ha nagyon vizsgáljuk, hát ravú. Százból magyara fordított viccek tömkelege a darab, zenéjét héber motívumokból állította össze Márkus Alfréd, üres, üres Mérei Adolf szövege, nincs benne semmi, s a néző egész este nevet, nevet, kacag, a viccek elszűnnek, a tréfák kitérően hatnak, csapp disznóság is rőfög a hangzavarba, s Marci sikere kétségtelen.

Ez az est a rendezés fényes sikere. Annyi kedves, fordulatos trükköt helyezett el bele Erdélyi Miklós, a rendező, hogy rá se lehet ismerni a darabra. A leghatásosabb egy reinhardtii felvonás: a — mellesleg, fiatal — táncosnők háttal a közönségnek járják a táncot, s a függöny leereszkedik lassan úgy, hogy csak a táncoló bokák látszanak végül. Ó iási taps s az ujrászás alig ér véget.

Ami kellett, ami az est sava borsó, szinesillata, virága, azt Tompa Béla adta a darabba. Píttoresek figurája csupa művészi hatásokra számított, színelv: ruhája ötletesen választott színeket hoz alakjához, az ál lumphoz. Poulbot finom karikatúrái között is alig található hasonló, e festői művészelak feleslegessé teszi, hogy a franciákhoz forduljunk művészi groteskségért. Hogy aztán mint becsüli a közönséget, hogyan játszik mindegy jókedvével, hogyan játszik a fantáziája s ugrik a lába, azt csak még egy tagján a színtársulatnak lehetne szemléltetni. (Aki nem tudja, ki az, az se se hal lottá híret Zsigmondy Annának.)

Volt egy partnere a vasárnapi színpadon: Ivánfy János a neve, karakterisztikus az alakítása, színész a javából és a művészi fajtából. Hivatalszolgát játszott, ez volt a hivatalszolgák hivatalszolgája: jóízű, eredeti, sőt borizű, konfidens, ötletes, maszatos, kedves. A közönség nyelvén hamar megtanult s az is az ő humorán nevetni. Sok tapsot fog még ez az Ivánfy János kapni Nagyváradon, csak legyen neki szerepe.

Békéfi Lajos ellenállhatatlan kedves, elegáns és hódító volt. Csak valamirevaló énekelni valója nem akadt. Aminak azonban csak örülhetek a debütáló ifjú művésznők, mert kissé trémáztak. Maglehet azonban állapítani, hogy Szabeni Margit temperamentuma, játékkészsége elsőrangú, Habár Szarafia nevét pedig az ifjuság hamar megtanulta.

Fiatalság, kecskeség a táncban és igyekvés: egyelőre ez is elég. Nem kell félni, nem eszik a nagyvárad közönség fiatal lányokat, ha tehetségesek. Bizonyos, hogy sokat kell tanulniok, sokat kell rajtuk cseiszolni Erdélyi gondos kezének, rajtuk és Tarnay Bélán is.

Csupa fiatalság a színtársulat, szelesek, zöldek, de tehetségesek. A karban pedig friss, kedves arcok; fürgé lábak nagyszerűen rugják a deszkát. S mi kell több?

A darab sorát nem kell féltetni, az elején, közepén és a végén mégis nevet az ember.

A színházban színpad helyett A Színház és Művészet első számát vásárolta a közönség. A lap színvonala előkelő és irodalmi. Marton Manó verses színházi tréfája ragyogó ötletekkel ékes mestermű. Székely János, a szerencsés kezű és izlésű szerkesztő regényt ír, elbeszélő talentuma annyira vonzó, hogy a folytatásra joggal kíváncsi a közönség. A költők közül Emőd Tamás magyaros lírája és Branyiczky Dezső verse díszíti a lapot, Barza Ferenc szárnyaló stílusa emeli a lap nívóját, Kormos Ferenc hangulatot visz olvasója lelkébe, Nagy Mihály színes szerzőből kicsillan a kedvesség, Hyernek is van mondani valója, s egy elbeszélés, amelynek Szűts Dezső a szerzője, egy gyorsan lepergő lelki drámával borzongatja meg olvasóját.

Szeretetteladományokat kér a Hadsegélyző Hivatalátvételei külömténye, IV., Váci-utca 38. szám.

Ferdinánd román király, mint düsseldorfi gimnázista.

A Pester Lloyd vasárnapi száma érdekes cikket közöl Ferdinánd román királyról, mint düsseldorfi gimnázistáról. Maga a lap a „Düsseldorfi általános útmutató”-ból veszi a közleményt, amelyben dr Stoiz körülményesen és szemléltetően írja le a nyolcvanas évek korabeli Düsseldorf városát.

Ekkor járt itt Ferdinánd román király, mint fiatal zollerni főherceg testvéreivel, Vilmos és Károly főhercegekkel a düsseldorfi gimnáziumba. Tanára dr Upperkamp volt, akit röviden csak „Upp”-nak hívtak. Stoiz azt írja Uppról, hogy nagyon kedves, szeretetreméltó ember volt, kinek tiszta, kék, veszfáialai szemé nyugodtan tekintett a nagy, aranykeresztes szemüvegen keresztül az ifjuságra. Egész életén át a logikát és a metafizikát olvargatta legtöbbet és legkedvesebb foglalkozása az volt, hogy a gimnázium felső osztályában, amelyen, mint valami kiskirály, úgy uralkodott, nyelvészeti és bölcseleti készütséggel Cicero irataiban elmélyedhetett. Az 1884-85-iki iskolai évben a német nyelvet és irodalmat is 6 tanította a felső osztályban, amelybe akkor Ferdinánd főherceg 10-12 osztálytársával együtt járt s ha most eltűnődik azokon az írásbeli dolgozatokon, amelyeket akkoriban ebben az osztályban felelt, nem teheti azt a dolgok folyása fölött való különös utógondolatok nélkül.

Szépen és behatóan szól az egyik dolgozat nem másról, mint a hűségéről. „A hűség olyan az emberre nézve, mint a legközelebbi vérrokona; úgy érzi, az ember bosszulójának születet”, — így szólott az egyik Ferdinánd főhercegnek, igen, igen a mostani román királynak feladott tétel. A másik pedig, amely érettségi írásbeli feladat volt, így hangzott: „Principiis obsta”, a kezdetnek állj ellen. A főherceg keze bizonyára serényen járt a papíron és sok kedves és bátor sort írt le arról, miképpen álljon ellen az ember a kezdetnek és viseltesse az aziránt, ami régi és jó, hűséggel. Így végződtek a düsseldorfi gimnáziumi tanulmányok. Ezeket állami érdekekre való tekintettel rövid időre csak egyszer szakították meg. Romániában a trónörökös tekintetében mindenféle meszterkedések folytak; egy Bratianu nevű ur (a véletlennek mily különös játéka) bátran hangoztatta, mily jó hatást keltett az, hogy Ferdinánd főherceg is mutatkozott egyszer Bukarestben. Ezért kellett a gimnáziumi tanulmányokat egy néhány hónapra felfüggeszteni, nagy politikát játszani.

Sigmaringenben, a Hohenzollern család ősi fészkeében azonban az öreg nagyapó, Károly Antal aggodva esőrálla a fejét; a tanulmányok megszakítása miatt rosszaló levelet írt a fiataloknak. Zsörtölődve és ósdián, már ilyenek a nagyapók. Ferdinánd főhercegnek azonban az ökökételen vakáció látszólag nem sokat ártott; 1885. március 24-én társával együtt becsülettel és derekasan megállta az érettségi vizsgálatot. Egy hét múlva elhagyta a gimnáziumot, hogy mint az övkönyv mondja, a hadászatot tanulja. De éper abban az időben, — s itt van embert gondolkodóba ejtő történetnek vége, — amikor Ferdinánd főherceg düsseldorfi gyermekéveinek kapui lezárultak, ak-

kor vonult be Düsseldorfba ugyanannak a hadosztálynak az élén, amelyet valamikor a főherceg fejedelmi nagyatya vezetett, egy fiatal kapitány, mint segédtsízt: Mackensen százados, a most már a balkáni királyokkal való elbánásban kipróbált és tapasztalt Mackensen tábornagy, hogy a hűségéről szép, csodaszép fejezeteket írjon és azután — igen, hogy is van csak? — „a hadügyet tanulmányozza...”

Jön a gyűjtőkocsi!

A tegnapi gyűjtés eredménye.

Tegnap reggel indult meg a Veres Kereszt első gyűjtőkocsija. Reggel indult el a Törvényesektől a Nagypiac téren, Kossuth utcán át a Szent László térre, délután végig a Rakóczi uton. Mindenfelé szívesen fogadták a Vörös Kereszt új akcióját. A lakusi nép, mely az országos vásár alkalmából nagy tömegben kereszte fel a nagyvárad piacokat 2-10 koronát dobott be a gyűjtőperselyekbe. A sok gyümölcs, termény egészben megtöltötte a zászlókkal földszitett zöld gyűjtőkocsit.

Délután többnyire ruhaneműket, mindent, férfi, női és gyermek ruhákat, cipőt, kalapot adtak össze Nagyvárad jó szívu polgárai. Mindezekre nagy szükségük van szegény menekült véreinknek, kiknek legtöbbje szinte ruha nélkül, minden nélkül hagyta el otthonát.

A gyűjtőkocsi sikerének elérésében a Vörös Kereszten kívül legnagyobb érdeme van Obri István honvédszerecsnek, ki határozott segítségével lehetővé tette, hogy ez akció sikeres legyen.

Nagy elismerés illeti meg Balogh Barnáné alezredesnét, Mikussay József tanárt, Reidnerné és Fekete Ilonka urasszonyokat, Papp Erzsike és Magda urleányokat, kik a gyűjtőkocsival bejárva az utvenalakat önfeláldozó munkájukkal szintén nagyban elősegítették a szép eredményt.

Egy nagyvárad i iparos a rajta levő mellényét is odaadta a menekülteknek, viszont egy ügyvéd 20 fillérrel járult a gyűjtéshez.

A pénzbeli eredmény körülbelül meghaladja az 1000 koronát, a tárgyak értékét még megbecsülni sem lehetett.

A gyűjtőkocsi legközelebb a héten pénteken fog járni. Délélt a Szent László téren át a Teleky-utcán végig, délután pedig a Kolozsvári uton.

A jövő héten hétfőn fog ismét járni a gyűjtőkocsi, mely alkalommal délélt a Szent János utcát, Szilágyi Dózsa utcát, az Uri-utcát, délután pedig a Szaniszló-, Percezes-, Lukács György-, Széles-utcákat s a Káptalan-sort fogja bejárni.

Várjuk készen adományainkkal a Vörös Kereszt gyűjtőkocsiját.

Bármerre megharsannak a jelző kürtök s a csongók, adjuk oda nélkülözhető ruhaneműinket cipőt, rongyot élelmicikket a neves célra!

Obrinósk István ezredes ur jóvoltából tegnap kezdte meg gyűjtését Balogh Barnáné, Reidner Gusztávné és Fekete Ilonka urak, valamint Mikussay József tanár ur és derék cserkészei közreműködése mellett a Vörös Kereszt gyűjtőkocsija.

Az eredmény több száz korona készpénz, a begyűlt élelmiszerek és ruhaneműek értéke pedig meghaladja a 2000 koronát, amely összegek mind a menekültek számára lesznek fordítva.

Ezen áldásos intézmény, amelyért Obrinósk István ezredes ur ó Meltóságának és a közreműködőknek ezúton mond a Vörös Kereszt Egylet vezetősége hálás köszönetet.

A statárium kihirdetése a meggében.

Nagyváradon a polgármester falragaszokon és a lapok útján tudatta a közönséggel a rögtöní bíraskodás életbeléptetését, a vármegyében azonban sokkal érdekesebb és régibb formában kellett az új állapot létrejöttét tudatni a lakossággal, amelynek nem minden rétege olvas lapokat és írásos tudósítás révén nem értesülhet a statáriumról.

Vasárnap délelt a vármegye összes járási székhelyein katonai küldöttek jelentek meg, akik közölték a főszolgabírákkal, hogy a statáriumot meghirdetik és ezért hatósági közönséget kérnek. A katonai kirendeltség, amely egy gyalogos, vagy huszár őrmesterekből, egy honvéd, egy közös altisztból, három huszárból és három gyalogos katonából állott, a községek főterére ment, ahol a kürtös riadót fuvott, a dobos pedig megpergette a dobot.

Ekkor összefutott a község népe, amely előtt az őrmester egy dobozra állva olvasta fel a statáriumról szóló katonai parancsot.

Az őrmester aztán mindent magmagyarázott. A jelenlevő 4 es honvéd altiszt, ekkor románul, a 70 es altiszt pedig németül ismertette a rendeletet, amit mindenhol népies módon tudattak a lakossággal.

Ennek végével a kürtös ismét háromszoros riadót fuvott, a katonák pedig tisztelegtek. A katonai kirendeltség aztán kosíra ült és másik községbe hajtatott, ahol ismét elkezdődött az érdekes és nem mindennapi ceremónia.

A statárium meghirdetésének különben semmi különösebb hatása nem volt a közönségre. Mindenütt ugyanis példás és zavartalan nyugalom uralkodik.

Megnyitják a városi konyhát.

A rémes drágaság nagyon megnehezíti különösen a szerényebb vagyoni viszonyok között élők háztartását. Naponta egy háromtagu család nem látja el élelelmszükségletét öt koronától, pedig hány ilyen, sőt nagyobb családoknak sincs meg a napi öt korona bevétele. És hányan vannak magánosok, akik ha egész jövedelmüket a vendéglőbe fizetik, sem kapnak élelmezést!

Ez a nehéz helyzet készteti a társadalmi kérdésekkel foglalkozókat, hogy keressék a módokat a helyzet megkönnyítésére. Így jött létre a hatósági konyha eszméje. Nem ugyan Nagyváradon, de nem ez a fontos, hanem az, hogy itt is felkarolták az eszmét s pár nap múlva meg is nyílik Nagyváradon a hatósági konyha.

Lukács Ödön városi főjegyző vette a kezébe a dolgot s a nála megszokott energiával dűlőre vitte.

A hatósági konyhát a Körözs utcai Bottó házban rendezik be, ahol nemcsak a főzéshez szükséges és kellően berendezett konyha és kamarák állanak készen, hanem arra is vannak alkalmas helyiségek, hogy bárki ott fogyaszssa el az ebédjét.

A mai viszonyok mellett nagy nehézséget okozott a konyhaeszközök berendezése és beszerzése. Most már azonban minden

rendben van s pénteken, szeptember 15 én megnyitják a hatósági konyhát.

A tervezet szerint egy ebéd 80 fillér lesz.

Szieberth Nándornak átadták a kitüntetését.

Szieberth Nándor dr. mindenki emlékezik Nagyvárad n. Kiváló ember volt, sietünk hozzáadni, ma is az, csak egy fél lábbal rövidebb, mint háboru előtt. Jambus: Egy hosszú, egy rövid.

Ennek pedig a háboru az oka. A nagy mozgósítás után beútkolt s mint zászlós részt vett az első szerbiai hadjáratban. Valjónál érte egy gránátzilánk a lábát és sebesülten került Sarajevóba.

Hogy milyen jó a kedélye, arról szól ez a sarajevói történet:

A kórház főorvososa, aki megvizsgálta Szieberth sebét, fejét esóváltá s rábeszélő hangon közölte vele.

— Alighanem le kell operálni ezt a lábat.

— Nem baj.

— Igazán?

— Perze, csak tessék levágni, ha muszáj. Nem baj az, ha nincs két lábam, az én mesterézemhez ugye ez a fő.

— Hanem?

— Lássá doktor ur, az más baj volna, ha a nyelvemet vágnák ki, mert nekem erre van szükségem. Ügyvédjelölt vagyok ugyanis.

Az operáció sikerült s Szieberth hazajött. Szorgalmasan tanul az ügyvédi vizsgára.

Tegnap érkezett meg kitüntetését vitéségéért: a nagy ezüst érem. Gerő Ármín őkapitány megbízásából a város illusztris főleváltársa: Lakos Lajos és Zilahy Antal rendőrfelügyelő vitték el Szieberthhez az ezüstéremet.

Lakos Lajos adta át formás, jóízű beszéd kíséretében a vitéség eme elismerő jelét a jövendő ügyvédnek, ki örömben majdnem táncra perdült. Majdnem, mert az egyik láb hiányzott hozzá. De a jókedv megvolt.

Figyelem!

Nagyváradon Beóthy Ödön-u. 1. görög kath. templom mellett (bejárat a kapu alatt) kaphatók:

Szepességi lenvásznak

Finom cérna vásznak, Lapedő vásznak, Vászón és damast asztalneműk, Ágy-neműk beosztott és méteres lendamastból. Takács vászon és damast törülközők.

Törölők, szakajtók, himző vásznak, Blous vásznak, Tarka lenvásznak, Nyers vásznak, Házi vásznak, Sajt vászon.

Asztal és ágyneműekben a legújabb minták. Jutányos, szabott árak.

Helyi és megyei telefon 1163.

Reformok a vármegye közéletében.

Biharvámegye közéletében terén pár nap múlva nagyszabású reformok lépnek életbe. Késztelen, hogy a közéletben Biharvámegyében eddig is minden fennadadás nélkül a legnagyobb rendben ment, azonban oly óriási feladatot rótt már a közéletet teljesen egyedül vezető Elek Mór előadóra, hogy a vármegye vezetőségének be kellett látnia, hogy a jelenlegi állapotokon föltétlenül segíteni kell. Különösen megnehezítette a helyzetet a kormány az utóbbi időben naponként érkezett rengeteg rendelete, amelyek megvalósítása igen nagy munkát okoz és teljesen kivihetetlennek is látszott az eddigi rendszer alapján.

Fráter Barnabás alispán ezért célszerűnek tartotta a rendkívül fontos ügyosztály reformlását. Mielőtt azonban ezt megtette volna kiküldte Elek Mór előadót az ország több vármegyéjébe, hogy a közéletet tanulmányozza. Elek Mór tanulmány utjáról hazatérve tegnap számolt be tapasztalatairól az erre az alkalomra összehívott főszolgabírói értekezleten.

Az értekezleten jelen voltak az alispán elnökségével az összes főszolgabírók. Az értekezleten kimondták, hogy a közéletnek a mai formája nem felel meg a kívánalmaknak. A központi kezelés ugyanis igen megnehezíti a közéletet kivétel. Ezért elhatározták a mai vezetést decentralizálni fogják, oly formán, hogy a járási főszolgabírók mellé egy-egy közéleti elnököt nevez ki az alispán.

A 17 előadó aztán a járási székhelyen intézi a saját járási ügyeit. A vármegyeházán a központi természetesen megmarad központi vezetőnek Elek Mór és ő fogja irányítani az ügyeket.

A központba azonban már csak olyan ügyek kerülnek, amelyek a járási előadók hatáskörét felülmúlják.

HIREK

*** A gádorosi templom 25 éves jubileuma.** Szeptember 8-án, a templombuosi ünnepén tartotta a gádorosi r. kath. hitközség temploma megáldásának 25 éves évfordulóját. Ez időpont megörökítésül díszes mozaik ablakokat készíttettek a hívek és szép ünnepség keretében tartották meg az évfordulót. Az ünnepélyes szentmisét dr. Lindenberger János gyulai apát, esperesplébános tartotta a kerületi papság segítségével. Ő mondotta az ünnepi prédikációt is. Jelen voltak még az ünnepségen dr. Konkoly Tihamér, az orosházi járás főszolgabírója, a községi előjáróság és a többi hatóságok Pepp Károly főjegyző vezetése alatt. Az előkelőség részére Nyiri István plébános ünnepi ebédet adott.

*** Az Ullmann-ügy főtárgyalása.** Egy heti szünet után a törvényszék ötös tanácsa Balás Elemér elnöklésével megkezdte Ullmann Sándor és Társai bűnpörök főtárgyalását. A tárgyalás zárt.

*** Vasady Lajos kitüntetés.** A hivatalos lap közli Vasady Lajos tanfelügyelő magas és megérdemelt kitüntetését. Tanügyi életünk e kiváló vezetőjét a király a Ferencz József rend lovagkeresztjével tüntette ki. Vasady Lajos egy évtizednél hosszabb idő óta második a megye tanügyeinek élén, mely idő alatt mindenkinek osztatlan elismerését és bizalmát vívta ki nagy munkásságával s páratlan ügybuzgalmával s nagy nyerszerűségre tett szert egy a tanügyi körökben, mint a közönségnél. Megérdemelt királyi kitüntetésé alkalmából sokan üdvözölték Vasady Lajos tanfelügyelőt.

*** A tanítók és tanárok beszerzési csoportjának elnöksége kéri a csoport mindazon tagjait, akik kávé, s pótkávé rendeltek, hogy rendeléseik értékét ma, kedden délelőtt 10-12-ig a kereskedelmi iskola tanári szobájában föltétlenül fizessék be. A kávé minták ott megtekinthetők. Csak a jelentkezők számára rendel az elnökség az említett cikkekkel. Ugyancsak a jelzett időben s helyen vehetik át a csoport tagjai tagsági igazolványukat, amelyek ellenében egyes cégeknek kedvezményes árban vásárolhatnak.**

*** A balászfalvi érsek Nagyváradon.** Mihályi Viktor balászfalvi érsek a magyarországi görög katolikus egyház feje, mint értesülünk az éjjel Nagyváradra érkezett. A főpap Balászfalváról a görög katolikus képtelen tagjaival és egész papi kíséretével jön a rebány napig Nagyváradon tartózkodik. Vele együtt érkeznek a nagysebességi görög keleti metropolitai szentsek tagjai. A pályaudvaron a főpap fogadtatására megjelent Mangra Vazul görög keleti érsek és Radu Demeter görög kath. püspök a két görög egyházmegye papságával. Az érseket Mangra Vazul metropolita üdvözölte. Az illusztris főpap tegnap délután indult el Kolozsvárról és az éjjel 4 órakor robogott be vonaton a nagyvárad pályaudvarra.

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli: A király újlag legfelső dícsérelésben részesítette Wagner Rikárd 70. gy. e. bel. tart. hadnagyot, és Farkas Lajos 101. gy. e. bel. tart. hadnagyot, legfelső dícsérelésben részesült Majsilovic Emilián 70. gy. e. bel. tart. hadnagy és Sailer László 101. gy. e. bel. százados. Takács József 4. honvéd gy. e. bel. tart. főhadnagyot és Erdélyi Zoltán 4. népf. gyalogezredbeli főhadnagyot a hadidíszítmenyes 3. osztályú katonai érdemkeresztel tüntette ki a király.

*** Kitűnő vizsgálat az orsz. zeneakadémián.** Bleyeré Garó Adél jó hírű énekesnőjének egyik jeles nővéde: Klein Erzsébet, az orsz. m. kir. zeneakadémián az előkészítő vizsgálatot kitűnő sikerrel tette le az énekből és olaszból kitűnő, az elméletből és a zongorából pedig jeles osztályozást nyert.

*** Földbérletet keresnek az erdélyi menekültek.** A földművelésügyi minisztérium nagyvárad kiadása a következő kérelmet teszi közre: Erdély kiürített területeiről állatállományukkal érkező gazdák kisebb nagyobb birtokokat keresnek bérletbe, mely állatsik elhelyezésére és takarmányozására alkalmas. Kérem azon birtokosokat, kik gazdaságaikat ily célra bérbe adják, ezen szándékukat sziveskedjenek a nagyvárad miniszteri kirendeltséghez beküldeni a következő adatok kíséretében: a birtok pontos címe, terjedelme, hány állatra van istálló, legelő és takarmány és mi a fizetési feltétel.

*** Visszatérés a közép-európai időszámításra.** A kereskedelemügyi miniszter utalással a m. kir. minisztériumnak az 1916. évi május 1-től szeptember végéig alkalmazandó új időszámításról kiadott rendeletére, felhívta a vasutigazgatóságokat, hogy a vasuti hivatalos óráknak szeptember 30-ától október 1-re hajlő éjjel 1 órakor 12-re leendő visszaigazítása iránt intézkedjenek. A vonatok tehát október 1-től kezdve ismét közép-európai időszámítás szerint közlekednek.

*** Leszállott az ára a sovány sertésnek.** A sertésvásárban nagyon lecsökkent a sovány sertések ára. Amilyen sertésért ez előtt 300-350 K-t kértek, 180 koronáért volt vehető. A sovány sertés árának ez a nagy esés abban leli magyarázatát, hogy a vidéken nincs mivel élelmezni a sertéseket. Ha a hentesek nem ragaszkodnának a kövér sertésekhez, hanem busás haszonhoz, most könnyen vághatnának sovány sertéseket s aránylag olcsón árusíthatnák a húsát. Végre is a közönség, habár sovány, de olcsó húst kapna a napi fogyasztásra s ez is segítene a husbiányon. Ezzel kísérletet tethetne a város élelmezési ügyosztálya is. A kövér sertéseket öljék le zsírra, a soványokat pedig a napi fogyasztás számára. A közönség csak hálás lenne, hogy olcsóbb hushoz juttatja a város. Így a közönség hasznát látná a sertések áresésének, mert másként semmi előnye nincs a közönségnek az árak eséséből, mert hialalásra nem szeresheti be a sovány sertéseket, mivel nem tud tengerhez jutni.

*** Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt Szőnyi Gyula Máv. tisztviselő temetése. A temetésen megjelentek az elhunyt jó barátai, kartársai és a mélyen sujtott gyászoló család nagyszámu tisztelői. A temetési szertartást Imrik S. Zoltán tb. kanorok végezte, a mely után a díszes érekeporost — szebbnél szebb koszorúkkal és szallagokkal, feltették a négyes fogatu üveges diszkocsra és az imponáns gyászmenet megindult az olasz temetőbe, ahol a családi sírhelyen helyezték végső nyugalomra az elhunytat. — A díszes temetést Veiszlovits Adolf és Fia első nagyváradai temetkezési vállalata nagy pontos-sággal rendezte.

*** Adomány a menekülteknek.** Zsuzsya József 5 koronát küldött szerkesztő egünka a menekült részére. Rendelteséi helyére juttatjuk.

*** Halálozás.** Szigetvári Péter nyug. posta, táv. főtiszt tegnap 38 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése holnap lesz Váradszőlősen.

*** Gépészokvacs** uradalmi gazdaságba állást keres október 1-re. C.m. Székely Gyula Közép utca 7.

*** Eczet** készítéséhez alkalmas garantált vegytisztított eczetsav kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógárában Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

*** Forolín** a legjobb és legbiztosabb toillette szer kéz, láb- és hónalj izzadáellen. Hűsít! Szagtalant. Ára 1.20. Kapható Farkas István "Apolló" drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

* **Menekült** mint házgonnok, illetve beraktározási vállalat vezetője azonnal alkalmazást nyerhet. Jelentkezhet a „Fekete Sas és Zöldfa” r. t. irodájában. (Sas passaga 24. sz. lépcső I. e.)

* **Vármegyei főügyési hivatalba** menekült ügyvéd hivatásszerű alkalmazást nyerhet. Ügyészek előnyben részesülnek.

* **Erdélyből menekült** csak németül tudó intelligens nő gyermekek mellé nevelőnőnek ajánlikozik. Esetleg **kézimunka** készítést vállal. Cim a kiadóhivatalban.

* **Gyönyörű rózsás arc** a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy elűntesse. Elég ha a megbecsülhetetlen **Y-PO krém** és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 2 K. Kapható: Farkas István „Apoló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

* **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ár 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

..TANÜGY..

Az első iskolai év megnyitása a nagyvárad Orsolya-rendi leányközépiskolában.

A nm. vall. és közokt. m. kir. minisztertől kapott engedély alapján az Orsolya-zárda megnyitja az 1916-17. iskolaévben a **felső leányiskola és leánygimnázium első osztályát.**

Ezen osztályba „kizárólag csak oly tanulók vehetők fel, akik a felvétel polgári évenk végéig elsőik tizedik évét betöltik, a 12 évet még nem haladták és nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak fel arról, hogy a népiskola négy alsó osztályát jó sikerrel végezték.” A felvételhez szükséges okmányok a népiskolai bizonyítványon kívül még a születési anyakönyvi kivonat és a himmlőltási orvosi bizonyítvány.

A beírás alkalmával — **szeptember 12. és 13. napjain d. e. 9-11 óráig az Orsolya zárda épületében** — a jelentkezők személyesen a szülők vagy meghívottak kíséretében kötelesek megjelenni. A beíráskor fizetendő díjak: 10 K beírási díj, ifj. könyvtárra, nyomtatványokra és tanulmányi kirándulásokra 10 K, tanári nyugdíjalapra 12 K. Az egész évi tandíj 240 K, (Vall. és közokt. min. 86.100-1916. sz. r. a.), amely azonban négy egyenlő részletben (okt. 5-ig, dec. 5-ig, márc. 5-ig és május 5-ig) is fizethető. Egy-egy osztályba **negyven tanuló**nál több nem vehető fel. (Rt. 44. §.)

Szeptember 14-én d. e. 9 órakor lesz az ünnepélyes **Veni Sancte**. A rendes előadások szeptember 15-én délelőtt 8 órakor kezdődnek.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedden: Marci (B. bérlet.)
Szerdán: Marci. (C. bérlet.)

A **bérlet** tegnap, hétfőn este vette kezdetét, a mikor az A) bérletnek nyitott alkalmuk a Marci derűn jelenetsin kacaghatni Ma, kedden a B) és holnap a C) bérlet kerülnek sorra. A napi helyárak 20 százalékos emelése dacára is a régi árak

mellett még mindig bérelni lehet a hivatalos órák alatt a színház titkári irodájában.

A **császárné**. Ez a széles gesztusu, bícsi kedélyességgel teli pompás zenéjű operette legközelebb szombaton szerepel a színház játérendjén. Az operette a maga kedvező hatásával, amelyet kelteni tudott, bizonyára még élénk emlékekben van a színházi közönségnek, amelynek tetszését különösen Sz. Zeigmondy Anna nyerte meg, aki nemcsak a partitúra reá eső részének szép ségeit juttatta teljes mértékben érvényre, hanem sok melegséggel teli, közvetlen játékával utánozhatlan eredetiséggel teremeltte meg nálunk a Császárné szerepét.

APOLLÓ mozgó- színház	Kedd.
	Bosszu. dráma 2 felv.
Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 8 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.	

NYILTÉR.

Menekülésben lévő ügyvéd kartársaimat felkérem, hogy helyzetük megbeszélése céljából engedjenek bármely napon a délelőtti órákban (9-12) az ügyvédi kamara helyiségében felkeresni sziveskedjenek.

Dr. Thury Kálmán

a nagyvárad ügyvédi kamara elnöke.

HETI ÁRJEGYZÉK.

- Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 kor.
- Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . 6 "
- Feketekávés készlet tálcaival Roccoco 6 személyre . . . 6 "
- Mosdó készlet finom fayence . . . 8 "
- Ebédülő készlet aranyozással 6 személyre . . . 24 "
- Függő lámpa csigás felszerelve . . . 16 "
- Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre . . . 4 "
- Gyümölcs készlet majolika 6 személyre . . . 4 "
- China ezüst czukortartó 6 személyre . . . 5 "

RÉPKERETEZÉS

izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS

pontosan előnyös árakban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK

azelőtt Heller Testvérek

üveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése.

Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.

Telefonszám 372.

Női, férfi és katonai esőköpenyek

25 — koronától 140 — koronáig

Tiszta gyapju impregnált

női esőköpenyek

Divatos

női esőkalapok.

Katonai felszerelések

u. m. hátzások, hálózások, gummi mosdótálak, légpárnák, lábszárvédők, vízhatlan csuklyák

a legolcsóbb gyári árakon

Haas Lipót

Linoleum

gyári raktárában.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. Telefon 463.

A szerkesztésért felelős vezető:

Dr. PAPP KÁROLY

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítását megkezdjük; megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. J.

Telefon 439.

IZSÁK LIDIA elsőrendű tűzöszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

ületében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes tartók, melltartók és haskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művészainak egyedüli szállítója.

Telefon: 11-53.

Szén és tüzifa

eladás

Általános szén és tüzifa vállalat (Vámház-utca 28. sz.)

állandóan raktáron tart valódi poroszszén, brikettet, kokszot, kétszer mosott elsőrendű kovás szén, aprított és hasáb tüzifát, melyekre előjegyzéseket azonnali és későbbi szállításra elfogad.
Telefon 54. Telefon 54.

Az Erzsébetligeten lévő **4 ujj földszintes** házban két és három szobás lakások kiadók. (Püspöki residenciával melletti)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó ház mesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

OLCSÓ SZÉN!

1 mm. almamezői barnaszén **házhoz szállítva 450 K.** Legkisebb szállítható mennyiség 8 vagy 10 mm.

Megrendelhető

Menyhért Szénbánya
Városi irodájában, Kertész u. 11. sz.
(Hajótér villamosmegálló mellett)
!! Telefonszám: 10-85. !!

5. Elsőrendű **jégszekrények** olcsó árban beszerezhetők

Andrényi Rároly és Fiainál
Nagyvárad.

Régi olcsó árban kaphatók:

Leibchenek, haskötők, csipőszorítók és mellfüzők

csak

ROSENZWEIG RÓZA

Midergyárában, Szalárdi-u. 9.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitolt váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke: 1,000.000 korona.

Elfogad betéteket 5 százalékos kamatozásra a betét napjától számítva. — Leszámitolt váltókat — Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra

6 szám.

Valódi

aszfalt fedellemez

és jó minőségű

kátránypapír

kapható

Andrényi Rároly és Fiainál.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

A telep telefonja 614.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

Talp, talphulladék, talp-pótlóanyag és bőrhulladéküzletem, katonáskodásom miatt, lakásomon folytatom! Kérem t. vevőim továbbiszíves pártfogását

STERN MIKLÓS

Nagyvárad, Péter-u. 1/A.

(Bejárat a Sztaroveczky-utca felől, az inasothon mellett.)

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelő telefonja 55.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy a legújabb rendszerű **Villamos vasalók, főzőedények, tea főzők,**

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók. **Wolfram** és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeleti szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK 12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerelőtelefonja 55.